

Щепіхіна Ольга Миколаївна
курсант навчальної групи КП-733
2-го курсу факультету підготовки
фахівців для підрозділів
кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Березняк Василь Сергійович,
старший викладач кафедри
кримінального права та
кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
к.ю.н., с.н.с.

ВПЛИВ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЧИННИКІВ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ДИТИНИ

Відомий польський спеціаліст з попередження домашнього насилля Л. Аларкон, дає таке визначення поняттю насилля як дії, які чиняться однією (або декількома) особами й характеризуються такими ознаками:

- здійснюються свідомо, спрямовані на досягнення певної мети;
- завдають шкоду (фізичну, моральну, матеріальну тощо) іншій особі;
- порушують права й свободи людини;
- той, хто здійснює насилля, має значні переваги (фізичні, психологічні, адміністративні тощо), це унеможливорює ефективний захист жертви насилля [2; 3].

Часто насилля – не окремий акт, а тривалий процес, при якому встановлюється специфічна система взаємин між насильником і жертвою насилля. Як правило, так трапляється, коли насильник і жертва члени однієї сім'ї, одного колективу (формального чи неформального). Домашнє насилля – це певні свідомі дії одного члена сім'ї стосовно іншого, якщо ці дії порушують конституційні права й свободи члена сім'ї як громадянина та завдають шкоду його фізичному, психічному або аморальному здоров'ю, а також розвитку 185 дитини [3, с. 14].

Розрізняють чотири основні форми жорстокого поводження з дітьми: фізичне, сексуальне, психічне насильство, нехтування основними потребами дитини (моральна жорстокість).

Фізичне насильство – це навмисне нанесення фізичної шкоди дитині батьками або особами, що їх заміщають, яке може призвести до смерті дитини, а також серйозним (що потребують медичної допомоги) порушенням здоров'я (фізичного та/або психічного), або до відставання в розвитку.

Характерні ознаки фізичного насильства у дитини: множинні специфічні ушкодження (відбитки пальців, ременя, сигаретний опік, крововилив в очне яблуко, ділянки облісіння на голові, вибиті або розхитані зуби, розриви і порізи у роті, пошкодження кінцівок і внутрішніх органів); затримка фізичного розвитку; ознаки поганого догляду (гігієнічна занедбаність, неохайний зовнішній вигляд, висип); пасивне реагування на біль, прагнення приховати причину ушкоджень і травм; побоювання іти додому; відсутність друзів, небажання спілкуватися з однолітками, дорослими; лякливе ставлення до зауважень, критики, негативізм, агресивність; надмірна поступливість; брехливість, злодійство, жорстоке поводження з тваринами; вживання алкоголю, наркотиків, суїцидальні спроби [1, с. 18-20].

Особливості поведінки батьків або опікунів, які застосовують фізичне насильство по відношенню до дитини: суперечливі, плутані пояснення причин травм у дитини чи відмова дати пояснення; пізні звернення за медичною допомогою (іноді ініціативу звернутися за допомогою виявляють сторонні особи); перекидання відповідальності за травму на саму дитину; неадекватна реакція батьків на тяжкість пошкоджень; неухважність, холодність до дитини; байдужість до долі дитини; занепокоєння, головним чином, власними проблемами; розповіді про те, як їх карали у дитинстві [4, с. 23-24].

Сексуальне насильство – залучення дитини з її згоди або без неї в сексуальні дії з дорослими для отримання останніми задоволення, або вигоди. Згода дитини на сексуальний контакт не дає підстав вважати його ненасильницьким, оскільки дитина не володіє свободою волі і не може передбачити всі негативні для себе наслідки. Можливі ознаки сексуального насильства: характерні пошкодження (геніальної, анальної або оральної області, пошкодження шкіри грудей або стегон); захворювання, що передаються статевим шляхом; вагітність; повторні або хронічні інфекції сечостатевої системи, вагінальні або анальні кровотечі; різкі зміни ваги (втрата або збільшення); замкнутість, прагнення уникати будь-яких фізичних контактів, страхи, погіршення взаємин з однолітками; зміна рольової поведінки (бере на себе функції батьків у грі, спілкуванні або проявляє регресивну поведінку, тобто форми поведінки, характерні для дітей молодшого віку); невласлива за віком, сексуально забарвлена поведінка; прагнення повністю закрити тіло одягом, навіть якщо в цьому немає необхідності; скарги на болі в животі; нічні кошмари; «безпричинні» нервово-психічні розлади, депресії, низька самооцінка, суїцидальні спроби або висловлювання, вживання алкоголю або наркотиків, безладні статеві зв'язки [5, с. 24-25].

Психічне (емоційне) насильство – періодичний, тривалий чи постійний психічний вплив на дитину, гальмує розвиток особистості і призводить до формування патологічних рис характеру. Форми психологічного насильства: відкрите неприйняття і постійна критика дитини; погрози на адресу дитини, які проявляються в словесній формі; зауваження, висловлені в образливій формі, що принижують гідність дитини; навмисна

фізична або соціальна ізоляція дитини; пред'явлення до дитини вимог, що не відповідають її віку і можливостям; брехня і невиконання обіцянок з боку дорослих, порушення довіри дитини; грубий психічний вплив, що викликає у дитини психічну травму. Ознаки психічного (емоційного) насильства: затримка фізичного і розумового розвитку; наявність різних соматичних захворювань (різка втрата маси тіла, ожиріння, виразка шлунка, шкірні захворювання, алергічні реакції); нервові тики, енурез, порушення апетиту; занепокоєння або тривожність, порушення сну, довгостроково зберігається пригнічений стан; схильність до самоти, труднощі у встановленні контактів з дорослими, однолітками, низька самооцінка; агресивність або надмірна поступливість; низька успішність. Особливості поведінки дорослих, що дозволяють запідозрити психологічне насильство по відношенню до дитини: публічні образи, звинувачення або приниження дитини; відмова від втіхи, коли вона перелякана або пригнічена; критичне ставлення до дитини; негативна характеристика дитини; ототожнення дитини з нелюбом або ненависним родичем; перекладання на дитину відповідальності за власні не вдачі; відкрите визнання нелюбові до дитини [4, с. 25-26].

Нехтування потребами дитини – відсутність з боку батьків або осіб, які їх замінюють, елементарної турботи про дитину, в результаті чого порушується її емоційний стан і з'являється загроза її здоров'ю або розвитку. До нехтування елементарними потребами дитини належать: відсутність адекватного віку і потребам дитини харчування, одягу, житла, освіти, медичної допомоги (включаючи відмову від лікування дитини); відсутність належної уваги і турботи, в результаті чого дитина може стати жертвою насильства, нещасного випадку, залученим до вживання алкоголю, психоактивних речовин, у вчинення злочинних дій. Можливі ознаки зневаги потребами дитини: низький зріст або відставання у фізичному розвитку; недостатня для віку дитини маса тіла, збільшується при регулярному, достатньому харчуванні (наприклад, під час перебування у лікарні); затримка мовного і моторного розвитку, яка усувається при зміні ситуації і при турботі про дитину; повторювані випадки травм або отруєнь; уповільнені хронічні та/або часті інфекційні захворювання; гігієнічна занедбаність; втомлений, сонний вигляд дитини; постійний голод і/або спрага, крадіжка їжі; прагнення будь-якими засобами привернути до себе увагу дорослих; пригнічений настрій, апатичність, низька самооцінка; агресивна та/або імпульсивна поведінка; прояви девіантної поведінки, аж до вандалізму; порушення соціальних контактів; не відповідне віком поведінку; 186 труднощі в навчанні, часті пропуски навчальних занять [4, с. 26-27].

Тобто ці фактори можуть призвести до того, що дитина замкнеться у собі та стане асоціальною, а ще гірше в майбутньому злочинцем. Також не є виключенням те, що дитина буде психічнохворою під дією таких факторів.

Бібліографічні посилання:

1. Трубавіна І. М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю/ І. М. Трубавіна. – 216 с.

2. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л. Соціально-психологічний аспект проблем насильства 2003. – 337 с.
 3. Шаргородська С. Насилля в сім'ї: види, наслідки, шляхи подолання. Соціальний педагог. 2007. №2. С. 14 – 16.
 4. Крылова Т., Струкова М. Работа социального педагога с семьей группы риска. 2009. № 4. С. 23 – 29.
 5. Энциклопедия социальной работы. В 3 т. Т 2.: Пер. с англ. – М. : Центр общечеловеческих ценностей, 1994. – 498 с.
-

Біденчук Тетяна Миколаївна,
курсант 3-го курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної
поліції

Науковий керівник:
Філіпп Анастасія Володимирівна,
старший викладач кафедри
кримінального права та
кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
к.ю.н.

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬСЯ НЕПОВНОЛІТНІМИ

В силу розвитку країни, зміни соціального та економічного статусу населення, нажаль, кількість вчинених злочинів зростає щороку. В останній час, дуже розповсюдженим стало вчинення злочинів неповнолітніми. Стан та тенденції вчинення кримінальних правопорушень серед підростаючого покоління дає поштовх для удосконалення засобів та методів протидії їх злочинності.

Відповідно, до звіту, тільки за квітень поточного року було виявлено 29767 осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, з яких:

- до 14 років – 35 осіб;
- 14-15 років – 233 особи;
- 16-17 років – 520 осіб [1].

Така кількість злочинів, свідчить про необхідність посилення діяльності виконавчих органів влади, органів місцевого самоврядування, а також відповідних підрозділів Національної поліції.

В першу чергу, протидія злочинності неповнолітніх повинна починатись з соціальних факторів, тобто профілактичною діяльністю з конкретними соціальними групами або окремими особистостями, які схильні до вчинення кримінальних правопорушень.

Профілактика злочинності, є дуже специфічною спеціальною